

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Conclusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

non inest ipsi opinioni minus probabili. Si igitur dicant certitudinem non peccati oriri a iudicio reflexo, & necessario, nempe hoc, *Licetum, immo obligatorium est sequi probabiliorem, aut tutiorem*, contra est; quia hoc iudicium, *Ergo licet sequi hanc opinionem probabiliorem de licentiâ picturæ die festo*, deducitur ex hac præmissâ, *Licet sequi probabiliorem*, quæ non est certa, immo tantum abest, ut sit certa, quin & à Tutoristis, & à Probabilistis negatur ut vera; eò quia, juxta Probabilistas, tape impossibile est sequi probabiliorem; & juxta Tutoristas, numquam licitum est sequi probabiliorem minus tutam, quin tutior minus probabilis sequenda est. Multo minus est certa hæc præmissâ, *Neceste est sequi probabiliorem, aut tutiorem*; tum quia negatur a Probabilistis ut vera, tantum abest, ut sit certa; tum quia à Probabilioristis negatur necessitas sequendi tutiorem, quin asseritur licentia sequendi probabiliorem minus tutam; tum quia à Tutoristis negatur tum licentia, tum necessitas sequendi probabiliorem, omisâ tutiori minus probabili: ergo ultimum illud dictamen non est certum. Ecce igitur in omni sententiâ, sive negante, sive affirmante licitum opinionis minus probabilis usum, integram difficultatem. Cur igitur Tutoristæ, aut Probabilioristæ insultant Probabilistis, præsertim illis, qui opinioni probabili negant inesse certitudinem?

N. 6. Modo adverto, iudicium probabile (idem dicito de probabiliori, est enim, ut dixi, par difficultas) posse dupliciter esse in intellectu. Primò subjectivè directè; & non est nisi ipse actus opinativus, seu opinio formalis, & iudicium probabile (aut probabilius) directum de non peccato, aut honestate operationis; ex. gr. hoc, *Licet pingere die festo*; quod iudicium suppono probabile, aut probabilius. Secundò potest esse in intellectu objectivè reflexè, ex. gr. *Licet sequi opinionem minus, aut æquè probabilem* (immo probabiliorem) *de licentiâ picturæ die festo*. In quo casu iudicium probabile (aut probabilius) directum habet pro objecto *licentiâ picturæ die festo*; iudicium reflexum habet pro objecto *probabilitatem* (aut probabilitatem) *de licentiâ picturæ die festo*. Jam verò plerique ex Probabilistis docent necessariò requiri hoc iudicium reflexum ut licitè pingam, nec satis esse illud directum, eò quia iudicium directum, inquit, est tantum probabile; ergo aliud iudicium certum reflexum de licentiâ picturæ die festo est necessarium: & consequenter docent, quod iudicium directum probabile de licentiâ pi-

cturæ die festo sit tantum regula objectiva remota conscientia, quatenus est objectum ultimi iudicii certi reflexi, quod volunt esse regulam immediatam formalem, & proximam licitæ volitionis pingendi. Porro idem dicere debent Probabilioristæ, & Tutoristæ, ut constet ex mox dictis; vel si necessitatem iudicii reflexi negent, concedere debent ipsi iudicio probabiliori, aut tutiori directo inesse certitudinem de non peccato; vel negare debent requiri iudicium moraliter certum de non peccato formali; hoc autem est contra omnes Theologos, & rationem: si enim necessarium non est iudicium moraliter certum de non peccato formali, dabitur prudens formido de peccato formali, cum quâ non licet operari.

§. II.

Conclusio.

SUMMARIUM.

Non repugnat formare iudicium certum moraliter speculative reflexum de hac veritate, Licet opinari, & operari juxta minus tutam, certo tamen probabilem prædictæ, n. 7.

DD. nobis oppositi, n. 8.

Nobis faventes, ib.

Dico tantum abesse, quod in solâ sententiâ Probabilioristarum formari possit distamen reflexum certum, quin in eâ non potest, iniqua potest, n. 10.

Cur? ib.

Litigatur obligatio, & non tantum usus probabilioris inter Probabilistas, & Probabilioristas, ib.

Similiter dico, tantum abesse, ut Probabilioristæ ostendere possint repugnare certum moraliter distamen de usu minus probabilis, quam stando Probabilioristarum principis, demonstrâ, quod Probabilistæ certum moraliter iudicium de usu licito minus probabilis formare possint, n. 11.

Denum dico, quod Probabilioristæ, nisi sui principis renuntient, & nostris manent, ostendere ad summum possint repugnantiam iudicii reflexi moraliter certi à Probabilistis admissi, n. 13.

Explico, n. 14.

Principium Probabilioristarum, quod sola probabilior sit probabilis, & quod minus non sit probabilis, ib.

Quod probabilior sit certa moraliter, ib.

Ostendo his suppositis, quod opinio Probabiliorum sit ipsis Probabilistis moraliter certa, n. 15.

Durum videtur negare, quod sententiâ Probabilioristarum sit probabilis, n. 16. 17. 18.

Reponit

Posunt tamen hoc negare Probabilista, cur?
n. 18.

Infirmas principiorum Probabilistarum, 19.
Probabilista dupliciter possunt dicere propriam
sententiam esse sibi moraliter certam, tum
attendendo argumentis Probabilistarum, tum
propriis, ibi.

N. 7. Non repugnat iudicium certum mora-
liter speculative reflexum de hac veri-
tate, Licet sequi, & opinari juxta opinionem
minus, certo tamen probabilem practice.

N. 8. Est contra P. Eliz. lib. 3. qu. 2. M. Mercor.
1. p. art. 14. Palanc. qu. 33. a n. 17. P. Muniel.
Sim. 7. §. 4. P. D. Thyrius dis. 4. n. 81. di-
centem, quod solum in suis principis defen-
di possit possibile, & necessarium ad recte
operandum iudicium practicum certum, &
evidens.

Sed est omnium Probabilistarum Refle-
xistarum, nempe P. Suar. P. Terilli qu. 13.
P. Moy. tom. 1. qu. 6. §. 6. & tom. 2. qu. 6. &
P. Card. qu. 8. P. Carden. tom. 1. d. 15. art. 4. cap. 5. P.
P. Moy. Ovied. 1. 2. contr. 1. pu. 2. Perea sect. 4. & 5.
P. Poll. Mastrii in 2. d. 5. Raphaelis a S. Joan. P. Pol-
lenter, & aliorum sine numero, immo P.
Scild. & M. Mart. de Prado.

N. 9. Antequam non repugnantiam certitudi-
nis in iudicio reflexo supra licitum minus
probabilis usum suadeam, digressiuncula
mihi est necessaria contra Probabilistas;
contra quos

N. 10. Affero 1. tantum abesse, quod in sola Pro-
babilistarum sententia formari possit di-
ctamen reflexum certum, quin in ea non
potest, in nostra potest.

Prima pars probatur; nam non est que-
stio, an liceat sequi tutiorem probabiliorem,
sed an detur obligatio sequendi illam; ergo
licet formari possit dictamen reflexum non
tantum certum, sed evidens de licito usu tu-
toris probabilioris, non tamen formari po-
test ullum dictamen reflexum, non tantum
certum, sed nec probabile, de obligatione
sequendi tutiorem probabiliorem; ergo di-
cere, ut dicit P. D. Thyrius, quod in sola
sua sententia formari possit dictamen reflex-
um certum, si loquatur de licito usu, non
est ad rem; non enim litigatur licentia tu-
toris probabilioris, sed obligatio: si loqua-
tur de obligatione sequendi tutiorem proba-
biliorem, est falsa; nam sententia Probabi-
listarum, ut asserit hanc obligationem,
non est mihi probabilis. Hinc patet secunda
pars; si enim probabile non est, quod detur
obligatio tutoris, & probabilioris, eo ipso
certum est, quod liceat uti minus tutæ mi-
nus probabilis.

Affero 2. tantum abesse, ut Probabilio-
ristæ ostendere possint repugnare certum
moraliter iudicium de usu minus probabi-
lis, quin stando Probabilistarum princi-
piis, ostenditur evidenter, quod Probabi-
listæ certum moraliter iudicium de licito
usu minus probabilis formare possint.

N. 12. Demostro; quia, juxta Probabiliori-
stas, non tantum licitum, sed necessarium
est sequi probabiliorem, omnia minus pro-
babili: sed opinio Probabilistarum stans pro
licito usu minus probabilis est Probabilistis
probabilior; omne autem probabilius, juxta
Probabilioristas, est moraliter certum: ergo
opinio docens licitum sequi minus probabi-
lem est Probabilistis moraliter certa: ergo
Probabilistæ nitendo doctrinæ Probabilio-
ristarum formare possunt iudiciū moraliter
certum de licito usu minus probabilis. Cō-
firmo; quia consequentia hujus syllogismi
est moraliter certa, Licetum est sequi proba-
bilius: sed opinio docens licitum sequi mi-
nus probabilem est Probabilistis probabi-
lior; ergo licitum est illis illam sequi. Maior
est evidens: minor etiam respectu Probabi-
listarum est evidens. Consequentia est
legitima: Ergo tantum abest, ut Probabi-
listæ ostendere possint repugnare Proba-
bilistis iudicium moraliter certum, immo
evidens de licito uti minus probabilis, quin
Probabilioristæ numquam hoc ostendere
possunt, nisi suam destruant doctrinam,
quod idem sit probabilius, ac moraliter cer-
tum.

Affero 3. Probabilioristas, non nisi suis
principiis renuntiando, & ad summum uten-
do principiis Probabilistarum, ostendere
posse, quod iudicium reflexum a Probabi-
listis admissum esse non possit moraliter
certum.

N. 14. Explico, & probo. Principium Probabi-
listarum est, quod nulla minus probabi-
lis, stante probabiliori opposita, maneat
probabilis; & quod sola probabilior sit pro-
babilis; & quod omnis longè probabilior sit
quasi moraliter certa. Principium Probabi-
listarum est, quod minus probabilis, stante
opposita probabiliori, maneat probabilis;
& quod nec minus probabilis idem sit, ac
non probabilis; & quod nec probabilior
idem sit, ac moraliter certa: sed si omnis
probabilior idem est, ac moraliter certa; &
omnis minus probabilis idem est, ac non
probabilis, eo ipso sententia docens licitum
usum minus tutæ minus probabilis est ipsa
dem Probabilistis moraliter certa, quia est
illis longè probabilior, omnis autem longè
probabilior est, juxta Probabilioristas, mo-
raliter

raliter certa, & omnis minus probabilis est non probabilis; ergo nisi Probabilioristæ suis principiis renuntient, ostendere non possunt, quod repugnet certitudo in iudicio reflexo Probabilistarum, seu quod iudicium reflexum non sit, nec esse possit ipsis Probabilistis moraliter certum.

N. 15. Confirmo; quia tantum abest, ut Probabilioristæ nixi suis principiis ostendere possint repugnantiam certitudinis, quin iisdem admissis evidenter sequitur, quod sententia affirmans licitum usum minus tutæ minus probabilis sit ipsis Probabilistis moraliter certa: etenim omnis longè probabilior est moraliter certa, & nulla minus probabilis est probabilis: (sunt principia Probabilioristarum) sed sententia stans pro licito usu minus tutæ minus probabilis est Probabilistis longè probabilior oppositâ negante; & sententia negans est iisdem Probabilistis minus probabilis, adeoque non probabilis: (nam omne minus probabile, juxta Probabilioristas, est non probabile) ergo sententia affirmans licitum usum minus tutæ minus probabilis, stantibus Probabilioristarum principiis, est ipsis Probabilistis moraliter certa: ergo tantum abest, ut Probabilioristæ, stantibus suis principiis, probare possint, quod sententia stans pro licito usu minus tutæ minus probabilis nequeat esse Probabilistis moraliter certa, quin stantibus Probabilioristarum principiis, ipsi Probabilioristæ (immò & Probabilistæ, si iisdem utantur) evidenter probant, quod opinio stans pro minus tutâ minus probabili sit ipsis Probabilistis moraliter certa.

N. 16. Dixi in assertione, quod Probabilioristæ ad summum, si utantur Probabilistarum principiis, probare possint, quod iudicium Probabilioristarum de licito usu minus tutæ minus probabilis nequeat esse Probabilistis moraliter certum: (at si Probabilioristæ utantur principiis Probabilistarum, eo ipso sua principia destruunt) etenim Probabilistarum principium est, quod minus probabilis, stante oppositâ probabiliori, maneat probabilis; adeoque possunt Probabilioristæ ex hoc principio ita arguere: Quoties minus probabilis manet probabilis, eo ipso opposita probabilior non est moraliter certa: sed sententia negans licitum usum minus tutæ minus probabilis manet saltem probabilis: ergo sententia affirmans ejus usum esse licitum, non est moraliter certa.

N. 17. Ecce si Probabilistæ concludi nolint, negare debent, quod sententia negans maneat probabilis; quod durum videbitur; si enim tucantur, quod negans maneat probabilis,

eo ipso affirmans erit tantum probabilior, non autem moraliter certa iisdem Probabilistis: ergo Probabilioristæ ad summum probare possunt sententiam stantem pro licito usu minus tutæ minus probabilis non esse ipsis Probabilistis moraliter certam, si Probabilioristæ principiis Probabilistarum utantur; & ipsi Probabilistæ concedant esse sibi probabilem sententiam negantem licitum usum minus tutæ minus probabilis.

Quod si Probabilistæ negent, ut revera negare possunt, sententiam negantem licitum usum minus tutæ minus probabilis esse sibi probabilem; quatenus certum illa videtur, quod nulla lex obliget, nisi sit certa; & quod nemo teneatur lege naturali ad perfectius, adeoque nec ad tutius, nec ad probabilius, sed satis ad tutum, & certo probabile; tunc Probabilioristæ ne quidem utendo Probabilistarum principiis probare poterunt, quod repugnet, ut sententia de licito usu minus tutæ minus probabilis sit ipsis Probabilistis moraliter certa.

Ex hoc constat, quàm infirma sint Probabilioristarum principia; iis enim admissis, evidenter probatur oppositum ejus quod intendunt. Quod enim Probabilioristæ intendunt est, ostendere repugnantiam certitudinis in iudicio reflexo Probabilistarum. Quod probant, est, quod tale iudicium sit ipsis Probabilistis moraliter certum. Constat etiam, quod Probabilistæ dupliciter probare possunt sententiam affirmantem esse sibi moraliter certam: 1. utendo ad hominem principiis Probabilioristarum, hoc modo: Omnis propria post diligens rei examen apparet longè probabilior oppositâ est moraliter certa: sed sententia affirmans licitum esse usum minus tutæ minus probabilis, inquit Probabilistæ, est propria, eaque nobis post diligens examen est longè probabilior oppositâ negante: ergo est nobis moraliter certa: 2. utendo argumentis adeo robustis, quæ omnem ab oppositâ tolerant probabilitatem; qualia sunt, quod nisi lex certò constet, nec certò obligat; quod nemo ex obligatione naturali teneatur ad perfectius, adeoque nec ad probabilius; & sic negando, quod sententia obligans ad probabiliorem, aut tutiorem, sit sibi probabilis.

§. III.

Nostra pro principalis conclusionis argumenta.

SUMMARIUM.

S. Thom. ait, quod stans inter contrarias opiniones possit esse certus de non peccato, nempe formalis.